

Nederlandse en Duitse studenten zingen samen

Achtergrond - 25 mei 2023 - Auteur: Sam de Graaff

Leden van het Utrechtse Studenten Koor en Orkest (USKO) treden deze zomer op met hun 'collega's' van de Universiteit Keulen. Dat vergt nogal wat organisatie, vertelt initiatiefnemer Anna Vera van Beusekom, want het gaat om meer dan driehonderd musici.

Het begon, zoals dat wel vaker gaat met goede ideeën, in de kroeg. Anna Vera van Beusekom (28) volgde in 2018 een master privaatrecht aan de Universität zu Köln, maar zong ook bij het lokale studentenkoor – zoals ze dat ook tijdens haar studie in Utrecht had gedaan.

“De baravonden in Keulen waren altijd ontzettend gezellig”, zegt ze. “Het ging best vaak over Nederland. Over hoe leuk de Duitse koorleden het hier vonden, de positieve ervaringen tijdens hun vakanties. Ze zeiden vaak: ‘We gaan écht eens met het koor naar Nederland.’ Een heel leuk plan, maar ja, dat moet je dan wel organiseren.”

Dus besloot Van Beusekom in januari 2019 actie te ondernemen. Haar master zat erop en ze stond op het punt terug te keren naar Utrecht, waar ze aan haar proefschrift zou gaan werken. Om te beginnen bracht ze beide dirigenten met elkaar in contact. Die bleken enthousiast. Dat was de eerste stap – en vermoedelijk een van de makkelijkste. “Bij een tournee moet je normaal al concertzalen en accommodaties boeken, en alles regelen met je eigen leden. Nu moesten we ook met Duitsland overleggen.”

Brahms en Strauss

Om het toch al uitdagende proces nog lastiger te maken, brak begin 2020 de pandemie uit. Het Utrechts-Keulse plan om samen op te treden, werd noodgedwongen in de ijskast gezet. Maar uitstel betekende geen afstel. Nog tijdens de pandemie werden er concertzalen geboekt (zij het onder optie), en wel voor twee data: zaterdag 17 juni treedt het Duits-Nederlandse ensemble op in Utrecht, op 1 juli volgt Keulen. Op het programma staan *Ein deutsches Requiem* van Brahms en *Tod und Verklärung* van Strauss.

Het gezamenlijke koor telt zo'n tweehonderd leden, het orkest circa honderd. Ruim driehonderd mensen dus, iets meer Duitsers dan Nederlanders. Gezien de

grootte van het koor en het orkest viel het niet mee om een geschikte locatie voor het optreden te vinden. In Utrecht kwam eigenlijk alleen TivoliVredenburg in aanmerking, vertelt Van Beusekom.

In Utrecht dirigeert dirigent Stijn Berkouwer eerst *Tod und Verklärung*, om in Keulen het *Requiem* voor zijn rekening te nemen. Zijn Keulse collega Michael Ostrzyga doet hetzelfde, maar dan in omgekeerde volgorde. De Duitse en Nederlandse koor- en orkestleden kenden elkaar niet, dus werd er afgelopen weekend samen gerepeteerd. Dat gebeurde in een voormalige abdij in Noord-Brabant, waar iedereen ook kon overnachten. “Het was fantastisch”, zegt Van Beusekom. “De studenten kwamen vrijdagavond aan. Ik had verwacht dat ze wel moe zouden zijn, maar uiteindelijk hebben we nog gerepeteerd en heel lang zitten kletsen.”

Af en toe kwamen de cultuurverschillen naar boven. “Het viel hun op dat de Nederlandse dirigent meteen al wat grapjes maakte”, zegt Van Beusekom. “Onze leden zagen juist hoe goed de Duitsers naar de dirigenten luisteren. Als die iets zeiden, was het helemaal stil. Nederlanders laten het juist weer eerder horen als ze iets niet mooi vinden.”

Verschillen

En zo waren er meer kleine verschillen. Een van de Duitse musici vroeg Van Beusekom wat ze die middag zouden gaan eten. Waar hij hoopte op een warme maaltijd werden het belegde broodjes, terwijl het avondeten juist weer wel warm was. Typisch Nederlands. Ook keken de Duitsers vol verwondering naar de snacks die rondgingen. Een kaassoufflé? Bamischijven? Wat? En ze waren onder de indruk van de hoeveelheid commissies bij het Nederlandse koor en orkest: naast de 'Keulencommissie' en het bestuur was er onder meer een barcommissie en een sjouwcommissie (om de instrumenten te tillen).

'Ze konden opgeven of ze bijvoorbeeld nachtbrakers zijn, of juist lekker op tijd in bed willen liggen'

Toch zijn er ook overeenkomsten tussen de Duitsers en de Nederlanders – of beter: tussen de Keulenaren en de Utrechters. “Keulen kent een heel ontspannen cultuur”, zegt Van Beusekom. “Ik merkte dat de groepen echt samenkwamen. Er was geen tweedeling, maar één uitgelaten sfeer.” Lachend: “We concludeerden dat het komt doordat Keulen en Utrecht allebei Domsteden zijn.”

Over de Domsteden gesproken: rond de optredens verblijven de musici in hostels of, als ze dat willen, bij orkest- en koorleden thuis. “Het was nog best lastig om iedereen te matchen”, zegt Van Beusekom. Logees konden aangeven of ze

bijvoorbeeld allergisch zijn voor katten. En, minstens zo belangrijk: “Ze konden opgeven of ze bijvoorbeeld nachtbrakers zijn, of juist lekker op tijd in bed willen liggen.” Om teleurstellingen te voorkomen, zegt ze.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/55307/nederlandse-en-duitse-studenten-zingen-samen>